

Zelden heeft een agrarisch plan tot zoveel polarisatie geleid als het Nieuw Gemengd Bedrijf in Grubbenvorst. **Volgens de een een doodlopende weg, volgens de ander biedt het juist kansen.**

Toekomst van veehouderij of doodlopende weg?

door **Jan Hensels**

Kamerleden debatteerden er vol vuur over, studenten studeerden er op af en actiegroepen gingen ervoor op de barricaden. Het Nieuw Gemengd Bedrijf in Grubbenvorst heeft sinds de eerste plannen het licht zagen, zo'n twaalf jaar geleden, het nodige losgemaakt binnen en buiten de provincie. „Het Nieuw Gemengd Bedrijf groeide uit tot een symbool van verzet tegen de industrialisering van de veehouderij”, stelt Peter Smeets van onderzoeksinstituut Alterra van de Wageningen Universiteit vast. Na talloze gerechtelijke procedures ziet het er nu naar uit dat het innovatieve veebedrijf er toch gaat komen. Het ambitieuze project zal ook dan op de voet gevolgd worden. Door tegenstanders als Wakker Dier die het zien als een doodlopende weg en door voorstanders als bijvoorbeeld Smeets die het omarmt als toekomst van de veehouderij. De naam Nieuw Gemengd Bedrijf roept een beeld op van een vertrouwe boerderij met akkerbouw en wat vee. Aan die definitie voldoet het omstreden bedrijf niet; akkerbouw ontbreekt tenslotte. De term agropark dekt de lading veel beter: moderne, grootschalige veehouderij met ingrediënten uit de industrie. Concreet gaat het hierbij om een bijzonder samenwerkingsverband tussen twee varkensbedrijven, een kippenhouder met eigen slachterij en een bio-energiecentrale waar mest verwerkt wordt. Het Noord-Limburgse initiatief kent landelijk niet of nauwelijks gelijken. Ons land telt slechts enkele agroparken, vaak ook nog in de ontwikkelingsfase en bovendien iets anders van opzet. Wat aantallen dieren betreft, springt het Nieuw Gemengd Bedrijf er ook al uit. Met 1,1 miljoen kippen, eenzelfde aantal als Limburg mensen telt, en ruim 32.000 varkens gaat het meteen om de grootste veehouderij van Limburg. Zelden zorgden agrarische plannen voor zoveel polarisatie. Een al wat oudere campagneposter van de lokale actiegroep Behoud de

Parel geeft de sfeer weer van de jaren van het felste verzet: op de poster met de tekst 'Fijn buiten spelen in Grubbenvorst' staat een foto van kinderen die met een gasmasker op een schommel zitten. Een deel van de bevolking maakt zich zorgen over stank, toename van fijnstof, aantasting van het landschap en verkeersoverlast.

Door de loopgravenstrijd zijn volgens Smeets de argumenten voor dergelijke agroparken volledig ondergesneeuwd. De van oorsprong uit Roermond afkomstige Alterra-onderzoeker vindt dat met name landelijke organisaties als Wakker Dier en Milieudefensie meer kwaad dan goed hebben gedaan door het initiatief in Grubbenvorst tot symbool te maken van hun strijd tegen intensieve veehouderij. „Mensen zijn bang gemaakt. Ik durf te voorspellen dat als het Nieuw Gemengd Bedrijf er eenmaal staat mensen kunnen zien dat ze zich voor niks druk hebben gemaakt.” In zijn ogen bieden agroparken zoals dat in Noord-Limburg juist kansen om overlast van fijnstof en ammoniak terug te dringen. „Tevens is er aandacht voor dierenwelzijn, wordt het mestprobleem aangepakt en is er minder transport nodig. Dit soort innovaties en investeringen zijn alleen te bekostigen als dat op een bepaalde schaal gebeurt. Bovendien kunnen we niet alleen maar biologische kip produceren. Dat is alleen betaalbaar voor de *happy few*.” In zijn optiek bieden agroparken juist een kans om het aantal megastallen terug te dringen. „Megastallen zijn gewoon grote stallen die op de verkeerde plek liggen.” Rinus van de Waart van Knowhouse in Venlo, een bedrijf dat innovaties in de agrarische sector begeleidt, deelt de opvattingen van Smeets. „De lucht die er daar straks uit gaat, is schöner dan die er ingaat.”

Bij de provincie kijken ze de kat uit de boom. In het coalitieakkoord staat dat er voorlopig geen groen licht komt voor vergelijkbare initiatieven. De provincie wil eerst kijken hoe het Nieuw Gemengd Bedrijf in de praktijk uitpakt. Op termijn valt niet uit te sluiten dat Limburg nog andere vergelijkbare, vernieuwende initiatieven erbij krijgt. Waarschijnlijk zullen er dan wel lessen getrokken worden uit de aanpak van het Nieuw Gemengd Bedrijf dat jarenlang voor zoveel commotie zorgde.

► **Zelden zorgden agrarische plannen voor zoveel polarisatie als in het geval van het Nieuw Gemengd Bedrijf.**